

Stormigt möte

Sex år var han, när han mönstrade ombord i fars jakt, stod och styrde och grät när sjöarna bröt över. Sen gick han till sjöss på allvar, och aldrig glömmer han den fruktansvärda orkanen utanför Azorerna 1899. Han berättar närmare därom vid en pratstund med GP:s medarbetare på annan plats i dagens tidning.

Och så står vi här igen i tystnaden kring det övergivna sillrenseriet och den gamla cementfabriken med sina förspikade fönster, ser hur rökarna stiger upp i lå från skorstenarna ute på Källarholmen och försvinner i sommarbrisen, som går iland på Grönemads ängar och triftröda tun.

Evert säger att far är nere i magasinet.

Men fel var det. För han är längst ut på bryggan, nerkrupen i en av snäckorna med målarburk och pensel på durken. 81-åriga Edvin Eliasson i Grönemad håller på att rusta för dörjefisket och befinner sig i stor brådska med arbetsdagar som börjar i soluppgången och pågår till skymning.

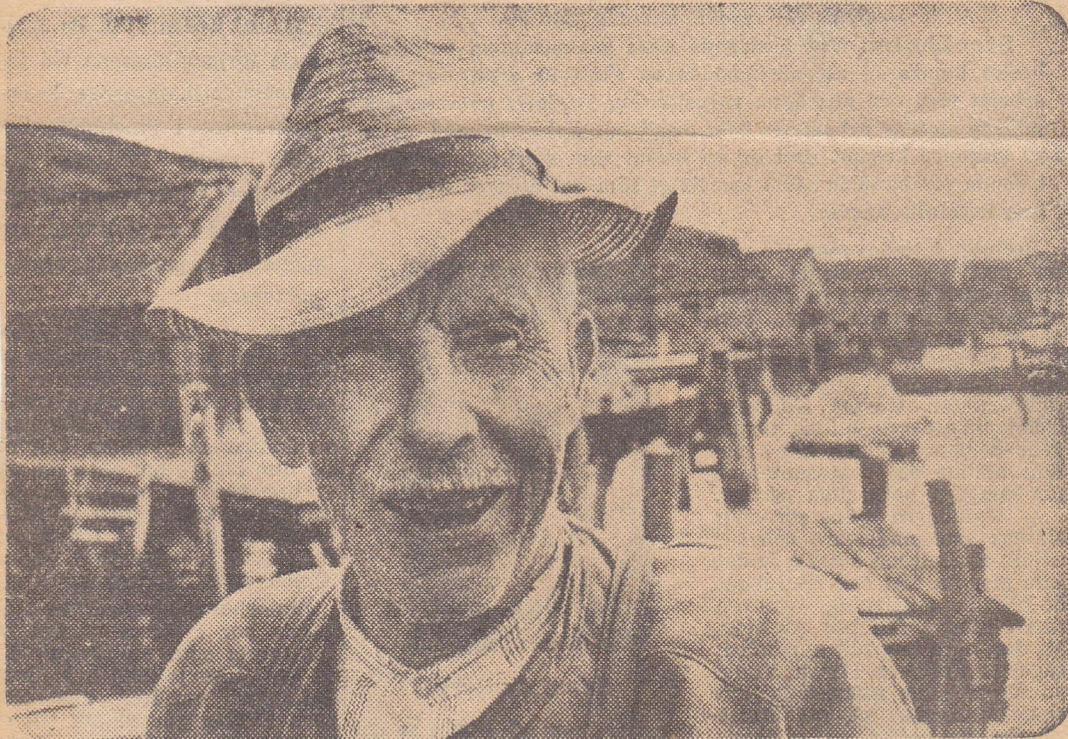
Han skyggar med stråhattsbrettet mot solen, kisar utåt sjön och holmen, som flyter på horisonten:

— Den vägen, säger han, seglade jag första gången vid 6 års ålder.

29 maj 1960

På tal om Lorans flu

GP

— Den vägen, säger han, seglade jag första gången vid 6 års ålder.

Som vi stod i strandsluttningen nedanför vändplanen vid Edvin Eliassons hus i Grönemad, Lasse Helgen och jag, så kom vi i konflikt om namnet på den yttersta holmen, som ligger som en rispa på horisonten rakt ut i gattet mellan Gåsöarna; det var på tal om fiske förstås. Vad nu den ene sa och den andre sa i saken kan överhoppas i denna berättelse, förlikningsman måste under alla omständigheter till, och Lasse utsåg den förnämste:

— Tror du mig inte får du fråga Edvin!

Fadern var Edvard Eliasson från Edsvik, sedemera inflyttad till Grönemad, ägare av en jakt med vilken han seglade trä och mursten mellan Norge och Göteborg. De var 12 syskon i huset, och sonen Edvin var 9 år när han mönstrade ombord som besättningsman hos fadern.

— Rorkulten gick över axeln på mig, och jag grät och styrde när sjöarna bröt över, men far ropade »det är inget farligt, det är inget farligt». Så jag vande mig. Kokade kaffe och potatis och gjorde vad jag kunde ombord, och året 1899 gick jag till sjöss på allvar. Det var med det norska skonertskeppet Hendy av Fredrikshald, och vi gick på England, Irland, Skottland och Amerika, och jag seglade med henne ett års tid.

60 sekundmeter.

— Det var under en av de resorna, som vi råkade in i en storm jag aldrig glömmer så gammal jag blir. Det var ute i Atlanten, nord om Azorerna och omtrent där Pamir gick ner, och han kom över oss som en åskby och växte till en styrka av 60 sekundmeter. Grova plankor av fyra tums tjocklek knäcktes som stickor av de vältärande sjöarna, och vi måste gå med ändrar om oss för att inte spolas överbord. Vi låg där maktlösa med bara en presenning i mesanriggen och red i orkanen med alle man akterut, och jag kan gott försäkra att en sån storm glömmer man aldrig.

Sen seglade Edvin Eliasson från Grönemad i norra Bohuslän på skärgården igen i många år, gick därefter iland och ägnade sig åt fiske.

— Till att börja med använde vi oss av en robåt till snörpvaden, men så skaffade vi en rigg och seglade och det gick ju bättre, vi var 17 man i laget. Så småningom blev det motorbåt, utvecklingen gick undan för undan, och det har blivit bekvämare. Det var värre på segeltiden när man måste ligga och kryssa.

5.500 backor.

Inne i magasinets skumme hänger 5.000 backor; så över 81 han är driver Edvin Eliasson med backefiske när den tiden är. Och hummer. I bodkammaren tillverkar han sina tinor — han fiskar med sonen Evert och får ha 75 — och där inne spikar han också lädor med en snabbhet, som är enastående. Saltdoften sticker i näsan och det knarrar i de gamla magasinssplanorna, men vilken ordning och reda! Han vet var han har varenda sak, och det är en imponerande utrustning, som förvaras inom dessa väggar. Skaddegarn och segel, ålvadar oppe på loftet, travar av fisklädor, tinor och tross, hävar och korgar.

— Här satt far och ordnade med redskapen, och så gör jag.

Nu är det som nämnts dörjefisket han rustar sig för. De tre snäckorna skall göras iordning, och när tiden är inne går de ut på makrillfångst, far och son. Då börjar deras arbetsskift vid 2-tiden på natten, och det är märkligt, säger vi, att han orkar.

— Så länge hälsan står bi, säger han, så vill jag gärna vara med.

— Och på tal om makrill, fortsätter Edvin Eliasson, så glömmar jag aldrig en morgon när vi låg ute vid Doggers bank med »Ocean» — jag var med Axel Eliasson på Pinnö då — och vi hade haft ett bra fiske och bara 12 tomtunnor kvar när »Skagerack» plötsligt dök upp.

— Nu blir det post, ropade vi. »Skagerack» var välkommen. Men det var annat budskap de hade:

— Det är krig. Ni måste ögonblickligen ta er in till närmaste norska hamn eller om möjligt försöka gå direkt hem!

Det var 1914.

— Vi gick hem, och posten som väntade oss när vi kom till Grebbestad det var inkallelseorder till militärtjänst!

— Men skriv inget om mej, säger Edvin Eliasson i Grönemad, utan gå till Karl Johansson i Krossekärr, det är en som kan berätta om åtskilligt.

Och skäret där ytterst, det är Lorans flu, det vet ju var och en som är något till hemma i den skärgården.